

УДК 355.58(4-672EU)

614.8(4-672EU)

Bibliid 1451-3188, 22 (2023)

Год XXII, бр. 83, стр. 203–212

Изворни научни рад

Рад примљен 4. 7. 2023. године

Рад одобрен 2. 8. 2023. године

DOI: https://doi.org/10.18485/iipe_ez.2023.22.83.12

ПРЕПОРУКА О ЦИЉЕВИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ ЗА ОТПОРНОСТ НА КАТАСТРОФЕ

*Александар ЈАЗИЋ**

Антракт: Климатске промене које се догађају у претходних неколико деценија приморавају Европску унију (ЕУ) да спроведе одређене промене у области цивилне заштите. Те промене ЕУ спроводи првенствено трансформацијом делова система цивилне заштите који би требало да издрже трајање потенцијалне ванредне ситуације. Посебан проблем представља све учесталија појава ванредних ситуација са којима једна држава не може сама да се избори. Ради се о ванредним ситуацијама које истовремено погађају више држава, а што увек представља велики изазов за ЕУ. Зато је ЕУ и предузела кораке за јачање појединачних и колективних капацита њених држава чланица. Један од битнијих задатака ЕУ јесте стална ревизија дефинисаних циљева у вези са отпорношћу на катастрофе. Препоруком Комисије о циљевима ЕУ за отпорност на катастрофе, ЕУ врши ревизију досадашњих циљева система цивилне заштите, обрађујући више пажње на природу промењених околности кроз предвиђања, припреме, упозоравања, осигурања, као и пружања адекватних одговора на акциденте.

Кључне речи: ЕУ, Механизам цивилне заштите Уније, цивилна заштита, ванредне ситуације, катастрофе, климатске промене, Србија.

* Институт за међународну политику и привреду, Београд. E-mail: jazic_aleksandar@yahoo.com. Рад је настао у оквиру пројекта: „Србија и изазови у међународним односима 2023. године”, који финансира Министарство науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије, а реализује Институт за међународну политику и привреду током 2023. године.

1) СВРХА

Климатске промене које постају све израженије директно утичу на промену природе ванредних ситуација. Током времена елементарне непогоде добиле су такав обим да веома често погађају две или више држава истовремено. Зато се догађа да су системи цивилне заштите често у свом функционисању на граници издржљивости. Сарадња две или три суседне државе успешан је начин у обуздавању ванредних ситуација, али и током такве сарадње борба са ванредним ситуацијама и враћање у нормално стање не одвија се глатко. Разлог је, као што је већ назначено, промена природе ванредних ситуација која је изазвана новим проблемима које елементарне непогоде доносе. То се посебно односи на дужину трајања и обим ванредних ситуација. Сходно томе, ЕУ редовно анализира и унапређује свој приступ проблему ванредних ситуација. Тренутно је у фокусу ЕУ развој и повећање капацитета који се користе у случају ванредних ситуација. У случају ванредне ситуације, било би важно да постоје довољни капацитети који се могу одмах користити. Важно је и постојање додатних, односно резервних капацитета који би требало да се употребе у случају да катастрофа превазиђе постојеће процене. Непостојање резервних капацитета могло би да доведе до распада система цивилне заштите на нивоу ЕУ, што би изазовало огромне последице по државе чланице. Зато је у претходном периоду ЕУ основала Европски фонд за цивилну заштиту (*European Civil Protection Pool – ECPP*) и Реск ЕУ (*rescEU*). Примарни разлози формирања Европског фонда за цивилну заштиту су подстицање и развој сарадње у области цивилне заштите између држава чланица ЕУ. Европски фонд за цивилну заштиту има задатак да пружи одговарајуће брзе и координиране одговоре на ванредне ситуације. Важно би било уочити да Европски фонд за цивилну заштиту обухвата 25 чланица ЕУ и држава које нису чланице, али учествују у овом Фонду. Европски фонд за цивилну заштиту састоји се од различитих тимова, опреме и транспортних средстава који се могу за кратко време послати у било које подручје. Реск ЕУ је формиран као резерва расположивих капацитета система цивилне заштите ЕУ. Тиме су ојачани капацитети које ЕУ користи у случају ванредних ситуација. Реск ЕУ сачињавају авиони и хеликоптери различите намене, односно користе се за ватрогасне и медицинске интервенције, али и залихе медицинских средстава и пољске болнице. Превасходна намена коришћења наведених капацитета РескЕУ јесте пружање медицинске помоћи у случају различитих акцидентата.¹

¹ Александар Јазић, „Одлука Комисије о спровођењу (ЕУ) 2019/1310 од 31. јула 2019. којом се утврђују правила о раду Европског фонда за цивилну заштиту и Реск ЕУ”, *Европско законодавство*, бр. 76/2021, стр. 58–60.

Европски фонд за цивилну заштиту основан је 2013. године, под именом Европски капацитет за реаговање у ванредним ситуацијама (*European Emergency Response Capacity – EERC*). Реск ЕУ основан 2019. године.²

У вези са претходно наведеним јесте и чињеница да се ЕУ бави анализом и унапређењем циљева борбе са ванредним ситуацијама. Њена брига о попуњавању капацитета система цивилне заштите и прилагођавању циљева за борбу против катастрофа константна је и узајамно повезана. Сматра се, наиме, да ако ЕУ жели успостављање стабилног и ефикасност система цивилне заштите поменути капацитети и циљеви не би смели бити међусобно одвојени.

2) МЕРЕ ЕУ

„Препорука Комисије од 8. фебруара 2023. године, о циљевима Уније за отпорност на катастрофе” [Commission Recommendation of 8 February 2023 on Union disaster resilience goals”, *Official Journal of the European Union*].

3) САДРЖАЈ

Препорука Комисије (у даљем тексту: Препорука) од 8. фебруара 2023. године, о циљевима Уније за отпорност на катастрофе састављена је од четири поглавља и једног анекса. Прво поглавље односи се на предмет и сврху Препоруке. Конкретније, утврђују се циљеви у области цивилне заштите и начини њиховог остваривања, уз друге активности којима се прати ефикасност њихове реализације. Циљеви у Препоруци не представљају обавезујућу основу у смислу јачања превенције и активности у случају катастрофа које би погодиле више држава истовремено. Ипак, Препоруком се жели јачање капацитета држава чланица ЕУ да пруже адекватан одговор на ванредне ситуације и санирање њихових штетних последица. На основу општих циљева дефинисаних у Препоруци, утврђене су приоритетне области у којима је неопходно јачање капацитета отпорности Уније на катастрофе. У другом поглављу утврђени су хоризонтални принципи и приступи у јачању основних поставки отпорности на катастрофе. Јачањем отпорности на катастрофе омогућава се очување способности субјеката цивилне заштите да се ефикасно поставе према свим изазовима у случају ванредне ситуације. Зато је утврђено да би јачање

² “Decision No 1313/2013/EU of the European Parliament and of the Council of 17 December 2013 on a Union Civil Protection Mechanism”, *Official Journal of the European Union*, L 347, 20 December 2013, Art. 11; “Decision (EU) 2019/420 of the European Parliament and of the Council of 13 March 2019 amending Decision No 1313/2013/EU on a Union Civil Protection Mechanism”, *Official Journal of the European Union*, L 347, 20 March 2019, Art. 12.

отпорности на катастрофе у области цивилне заштите требало да буде: свеобухватно, антиципирајуће, међусекторско, прекогранично, инклузивно, одрживо и засновано на знању и доказима. Области цивилне заштите у којима Унија жели да ојача отпорност на катастрофе утврђене су у трећем поглављу. Те области су: антиципирање, припрема, узбуњивање, одговор на ванредне ситуације и сигурност. У овом поглављу инсистира се да државе чланице ЕУ и Комисија даље развијају сарадњу са релевантним регионалним, државним и међународним субјектима. Поред тога, назначена је и потреба да се развија сарадња са организацијама цивилног друштва и заинтересованим субјектима из приватног сектора. Такође, инсистира се да се државе чланице и Комисија усклађују са различитим стратегијама, плановима и програмима који имају државни, европски и међународни карактер. Преглед и извештавање о ефикасности у остваривању циљева предмет су четвртог поглавља. Неопходно је да циљеви Уније за отпорност на катастрофе буду стално изложени ревизији како би се ојачала ефикасност у њиховом остваривању. Још један разлог јесте чињеница да ће током времена доћи до промене околности и трансформације потреба. Препоруком се истиче још и потреба да се искористи блиска сарадња држава чланица и Комисије у правцу израде методологије која би се користила у праћењу напретка у остваривању дефинисаних циљева јачања отпорности на катастрофе ЕУ. Неопходно је да државе чланице достављају потребне информације о остваривању циљева у области јачања отпорности ЕУ на катастрофе.³ У анексу Препоруке детаљно су дефинисане и објашњене активности у областима цивилне заштите у којима се жели јачање отпорности на катастрофе. Важан предуслов за спречавање или смањивање негативних ефеката катастрофа јесте разумевање актуелних и предвиђање потенцијалних опасности у будућности. Зато је важно да државе чланице ЕУ и Комисија наставе са развојем капацитета у области идентификовања и процене ризика од катастрофа. Посебан акценат треба ставити на ризике који се могу претворити у ванредну ситуацију која прелази границе држава чланица и погађа више њих. Зато је потребно развијати сценарије настанка и развоја катастрофа који се заснивају на предвиђању развоја потенцијалних ризика и опасности. Препоручује се у том смислу да државе чланице и Комисија предузму активности предвиђања кроз доношење мера превенције и припреме, али и да се ангажују у планирању управљања ризиком. Темелј отпорности на катастрофе представља становништво које је свесно потенцијалних ризика и које је припремљено за евентуални настанак катастрофе. Разлог лежи у чињеници да су појединци и одређене заједнице први погођени ванредном ситуацијом. Такође, разлог је и у томе

³ "Commission Recommendation of 8 February 2023 on Union disaster resilience goals", *Official Journal of the European Union*, 2023/C 56/01, 15.2.2023, pp. 1–4.

да су ови субјекти уједно и први који реагују у тим ситуацијама. Зато би државе чланице ЕУ требало да кроз комуникацију са грађанима уведу у свакодневицу превентивне активности и јачање спремности на катастрофе. Таква комуникација требало би да укључи и промоцију већег ангажовања грађана у различитој форми у областима превенције и јачању спремности за катастрофе. Најважнији фактор за предвиђање настанка катастрофе, као и за припрему одговора на њу јесте добро постављен систем раног упозоравања и надгледања. Неопходно је да ови системи буду константно унапређивани у државама чланицама, али и на нивоу Уније. Веома је важно да кључне функције овог система – предвиђање, праћење, откривање и брзо и разумљиво упозоравање грађана буду константно развијане. Механизам цивилне заштите Уније (*Union Civil Protection Mechanism – UCPM*), требало би да буде у приправности и да пружи ефикасан одговор на нове ризике. Такође, неопходно је да Механизам буде спреман за ангажовање у катастрофама које би истовремено погодиле две или више држава. Он би морао да има на располагању адекватне капацитете да би могао ефикасно асистирати државама чланицама у њиховом деловању у ванредним ситуацијама. Ради се о ванредним ситуацијама које превазилазе могућности ефикасног одговора појединачних држава чланица. У Препоруци се још наглашава и да је неопходно да Координациони центар за одговор на ванредне ситуације (*Emergency Response Coordination Centre – ERCC*), али и органи цивилне заштите у државама чланицама очувају сигурност и континуитет свог рада и да га даље унапређују. Препоручује се да Координациони центар за одговор на ванредне ситуације и цивилна заштита држава чланица прилагоде свој рад могућношћу појаве катастрофе која би имала прекогранични карактер и покренула међусобну сарадњу више сектора у одговору на могуће опасности. Координациони центар за одговор на ванредне ситуације и органи цивилне заштите држава чланица требало би да осигурају прекограничну сарадњу и координацију између различитих сектора. Поред тога, Координациони центар за одговор на ванредне ситуације требало би да успостави партнерства са субјектима из приватног сектора и цивилног друштва, али и са волонтерским организацијама.⁴

Коначно, из Препоруке произилази закључак да ЕУ инсистира, на првом месту, на превенцији и спречавању развоја фактора који могу изазвати катастрофу. Елиминацијом фактора који представљају опасност директно се доприноси умањивању штетних последица које би катастрофа, уколико би до ње дошло, могла да изазове. Примећује се да је други аспект на коме ЕУ инсистира припремљеност за пружање одговора на катастрофу. У случају настанка катастрофе брз и ефикасан први одговор

⁴ *Ibid.*, Annex, pp. 5–10.

веома је важан за даљи развој настале ванредне ситуације. Тиме се на најефикаснији могући начин утиче на смањивање могућности ширења ванредне ситуације, односно на онемогућавање настанка штетних последица већих размера.

4) ДАТУМ СТУПАЊА НА СНАГУ

Препорука Комисије од 8. фебруара 2023. године о циљевима Уније за отпорност на катастрофе усвојена је у Бриселу 8. фебруара 2023. године, а објављена је у Службеном листу ЕУ 15. фебруара 2023. године.

5) ИЗВОРИ

“Commission implementing decision (EU) 2019/1310 of 31 July 2019 laying down rules on the operation of the European Civil Protection Pool and rescEU”, *Official Journal of the European Union*, OJ L 204, 2.8.2019.

“Commission implementing decision (EU) 2021/88 of 26 January 2021 amending Implementing Decision (EU) 2019/570 as regards rescEU capacities in the area of chemical, biological, radiological and nuclear incidents”, *Official Journal of the European Union*, L30, 28.1.2021.

“Commission Recommendation of 8 February 2023 on Union disaster resilience goals”, *Official Journal of the European Union*, 2023/C 56/01, 15.2.2023.

“Copenhagen Accord”, Draft decision -/CP.15, FCCC/CP/2009/L.7, *United Nations Framework Convention on Climate Change*, Copenhagen, 2009.

“Council Decision of 8 November 2007 establishing a Community Civil Protection Mechanism”, *Official Journal of the European Union*, L 314, Vol. 50, 1 December 2007.

“Council regulation (EU) 2016/369 of 15 March 2016 on the provision of emergency support within the Union”, *Official Journal of the European Union*, L70, 16.3.2016.

“Decision (EU) 2019/420 of the European Parliament and of the Council of 13 March 2019 amending Decision No 1313/2013/EU on a Union Civil Protection Mechanism”, *Official Journal of the European Union*, L 347, 20 March 2019.

“Decision No 1313/2013/EU of the European Parliament and of the Council of 17 December 2013 on a Union Civil Protection Mechanism”, *Official Journal of the European Union*, L 347, 20 December 2013.

„Други извештај Републике Србије према Оквирној конвенцији Уједињених нација о промени климе”, Министарство заштите животне средине, Београд, 2017.

- “EU Strategy for supporting disaster risk reduction in developing countries”, *Commission of the European Communities*, COM(2009) 84 final, Brussels, 23.2.2009.
- “Intended Nationally Determined Contribution of the Republic of Serbia”, United Nations Framework Convention on Climate Change, https://www4.unfccc.int/sites/submissions/INDC/Published%20Documents/Serbia/1/Republic_of_Serbia.pdf, 24/06/2023.
- Јазих, Александар, „Одлука Комисије о спровођењу (ЕУ) 2019/1310 од 31. јула 2019. којом се утврђују правила о раду Европског фонда за цивилну заштиту и Реск ЕУ”, *Европско законодавство*, год. XX, бр. 76/2021.
- “Mission, Goals & Objectives”, *Disaster Preparedness and Prevention Initiative for South Eastern Europe*. Интернет: <http://www.dppi.info/dppi-see/mission-goals-objectives>, 03/07/2023.
- “Proposal for a Council Regulation establishing a Rapid Response and Preparedness Instrument for major emergencies”, *Commission of the European Communities*, COM(2005) 113 final, 6.4.2005, Brussels.
- “Reinforcing the Civil Protection Capacity of the European Union”, *Commission of the European Communities*, COM(2004) 200 final, 25.3.2004, Brussels.
- “Risk Assessment and Mapping Guidelines for Disaster Management”, *European Commission*, SEC(2010) 1626 final, Brussels, 21.12.2010.
- „Србија приступила Механизму ЕУ за цивилну заштиту”, *Делегација ЕУ у Србији*. Интернет: <https://europa.rs/evropski-komesar-za-humanitarnu-romos-i-vanredne-situacije-u-poseti-beogradu/#>, 25/06/2023.
- „Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама”, *Службени гласник Републике Србије*, бр. 87/2018.

6) ЗНАЧАЈ ЗА РЕПУБЛИКУ СРБИЈУ

Климатске промене један су од главних узрока различитих штетних појава попут поплава које изазивају велике људске жртве и огромну материјалну штету. Република Србија константно је суочена за изазовима и опасностима које поплаве учестало узрокују. То је један од разлога због којих је Србија подржала Споразум из Копенхагена који је закључен 2009. године. Србија је 2012. године израдила листу од 12 акција ублажавања. У јуну 2015. године Србија је усвојила „Намераване национално одређене доприносе смањењу емисија гасова са ефектом стаклене баште”.⁵ Овај

⁵ “Intended Nationally Determined Contribution of the Republic of Serbia”, United Nations Framework Convention on Climate Change, https://www4.unfccc.int/sites/submissions/INDC/Published%20Documents/Serbia/1/Republic_of_Serbia.pdf, 24/06/2023.

документ упућен је на адресу Оквирне конвенције Уједињених нација о климатским променама (*United Nations Framework Convention on Climate Change – UNFCCC*). У наведеном документу предвиђа се смањење емисије штетних гасова на територији за 9,8% до 2030. године.⁶ У Споразуму из Копенхагена истакнуто је да су климатске промене данас један од највећих изазова. Најважнији циљ је стабилизација гасова у атмосфери који узрокују појаву стаклене баште. Зато је идеја да се на основу једнакости и у складу са политиком одрживог развоја унапреди међусобна сарадња како би се умањиле или обуздале климатске промене. Државе које на основу својих карактеристика спадају у рањиве добиће међународну подршку. Развој заснован на малим емисијама гасова је незаменљив ако се се жели постићи одрживи развој. Данас су све државе у обавези да се прилагођавају негативним ефектима које узрокују климатске промене. Оне морају и да обрате пажњу на резултате који настају након одговора на ове промене. Наглашено је да се мора што пре покренути активности и међународна сарадња с циљем јачања капацитета у државама у развоју, а посебно о онима које су изразито рањиве на климатске промене. У овим активностима приоритетно место требало би да заузму државе које су најмање развијене. У борби са климатским променама требало би користити различите приступе, што значи и тржишне активности како би се ублажили ефекти климатских промена и како би се ове активности учиниле исплатљивијим. Земље у развоју добиће додатне износе финансијских средстава, која ће бити адекватна и редовна. Развијене државе имају обавезу да обезбеде нова и додатна средства, што се посебно односи на инвестиције које ће бити реализоване преко међународних институција. Различити финансијски аранжмани послужиће као инструмент преко кога ће бити обезбеђено мултилатерално финансирање за прилагођавање климатским променама. У руковођењу овим финансијским аранжманима развијене и неразвијене државе биће представљене у складу са принципом једнакости.⁷ Током 2018. године усвојен је „Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама”. Овим Законом утврђене су најважније активности које би требало да умање потенцијалне ризике који могу бити узрочници појаве катастрофа. Те активности укључују, на првом месту, идентификовање, процену и процену ризика. Поред тога, Закон предвиђа смањивање деловања негативних фактора, ублажавање последица, спровођење обнове након престанка ванредне ситуације, улагање у превентивне

⁶ „Други извештај Републике Србије према Оквирној конвенцији Уједињених нација о промени климе”, Министарство заштите животне средине, Београд, 2017, стр. 107.

⁷ “Copenhagen Accord”, Draft decision -/CP.15, FCCC/CP/2009/L.7, *United Nations Framework Convention on Climate Change*, Copenhagen, 2009.

активности, јачање отпорности појединца и заједнице, сарадњу релевантних институција на свим нивоима, увођење јасних процедура и праћење климатских промена. Инсистира се на развијању партнерства између релевантних институција са предузећима, другим привредним субјектима, организацијама цивилног друштва и грађанима. Неопходно је да постоји размена информација и искустава између релевантних субјеката, уз спровођење мера за прилагођавање грађана и друштва у целини на могуће последице катастрофа. Активности које су наведене у овом Закону имају за циљ јачање отпорности и бољу припремљеност друштва да се суочи са негативним ефектима које катастрофе носе са собом. Такође, ове активности треба да воде и ка развоју капацитета који би омогућили друштву да пружи адекватан одговор на катастрофе.⁸ Треба истаћи да Србија на регионалном нивоу учествује у Иницијативи спремности и превентиве у несрећама и катастрофама (*Disaster Preparedness and Prevention Initiative – DPPI*). Иницијатива омогућава системима цивилне заштите држава региона да се укључе у савремене токове развоја, али и да заједнички формирају шире облике сарадње. Важан аспект функционисања Иницијативе јесте међусобно усклађивање домаћих законских аката држава учесница из домена цивилне заштите. Иницијатива нема циљ да кроз заједничку сарадњу дође до формирања нових структура, већ је њено деловање усмерено ка развоју сарадње држава региона, превасходно у области превенције и припреме за настанак ванредне ситуације. У фокусу Иницијативе су организације које функционишу у области ванредних ситуација, односно изградња капацитета ових организација. Након изградње капацитета државе југоисточне Европе требало би да буду способне да ефикасно превентивно делују и да буду припремљене за могуће катастрофе. Иницијатива би требало да отвори могућности за државе региона да ојачају своју сарадњу, како билатералну тако и мултилатералну. Такође, преко Иницијативе требало би да се успостави редовна размена информација између релевантних државних органа и субјеката држава у региону.⁹ Србија сарађује и са Механизмом цивилне заштите Уније, а међусобни односи регулисани су Споразумом закљученим 16. априла 2015. поставши 33. чланица овог Механизма.¹⁰ Уласком Србије у Механизам ЕУ учињен је још

⁸ „Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама”, *Службени гласник Републике Србије*, бр. 87/2018, чл. 11.

⁹ “Mission, Goals & Objectives”, *Disaster Preparedness and Prevention Initiative for South Eastern Europe*. Интернет: <http://www.dppi.info/dppi-see/mission-goals-objectives>, 03/07/2023.

¹⁰ „Србија приступила Механизму ЕУ за цивилну заштиту”, *Делегација ЕУ у Србији*, Интернет: <https://europa.rs/evropski-komesar-za-humanitarnu-pomoc-i-vanredne-situacije-u-poseti-beogradu/#>, 25/06/2023.

један корак у унапређењу домаћег система цивилне заштите. Посебно је важно истаћи да је овим кораком Србија институционализовала своју сарадњу са ЕУ. Тако су створени услови да Србија помоћу сарадње са ЕУ ојача капацитете цивилне заштите. Наравно, не би требало изгубити из вида да као што је ЕУ преузела обавезе према Србији тако је и Србија преузела обавезе према ЕУ, а то значи да би требало да буде активан учесник у јачању система цивилне заштите на нивоу ЕУ. Србија је приступањем Механизму постала део заједничког система ЕУ који се активира у случају катастрофе. Зато је ЕУ отворена за то да помогне развој система цивилне заштите Србије, али да са нашом земљом размени искуства из области ванредних ситуација. С обзиром на све предности учешћа у Механизму, Србија би требало да буде активан учесник у унапређењу цивилне заштите ЕУ и да реализује преузете обавезе. То је посебно важно када се зна да Механизам сада представља један од важних ослонаца система цивилне заштите Србије. У овом тренутку систем цивилне заштите у Србији је добро постављен и функционише стабилно. Ипак, ако се жели боља координација са ЕУ и усклађеност са њеним системом цивилне заштите, неопходно је предузети даље кораке ка наставку развоја домаћег система цивилне заштите јачањем материјалних и људских капацитета у складу са европским стандардима.

RECOMMENDATION ON THE EUROPEAN UNION DISASTER RESILIENCE GOALS

Abstract: Climate changes that have occurred in the past few decades are forcing the EU to implement certain changes in the field of civil protection. The EU implements these changes primarily by transforming parts of the civil protection system that should withstand the duration of a potential emergency situation. A special problem is the increasingly frequent occurrence of emergency situations that one country cannot deal with alone. These are emergency situations that affect several countries at the same time, which always represents a great challenge for the EU. That is why the EU has taken steps to strengthen the individual and collective capacities of its member states. One of the most important tasks of the EU is a constant review of the defined goals related to disaster resilience. With the Commission Recommendation on Union Disaster Resilience Goals on February 8, 2023, the EU revises the current objectives of the civil protection system, paying more attention to the nature of changed circumstances through predictions, preparations, warnings, and insurance, as well as providing adequate responses to accidents.

Keywords: EU, Union Civil Protection Mechanism, civil protection, emergency situations, disasters, climate change, Serbia.